

Grzegorz Krasnodębski¹

Miejsce i rola agencji celnych w logistycznym łańcuchu dostaw

Wstęp

Funkcjonowanie agencji celnych jest ściśle związane z działalnością urzędów celnych. Agencje celne to firmy, które z jednej strony reprezentują interesy importera lub eksportera przed urzędem celnym, z drugiej zaś strony wspierają pracę celników. Agencja celna, jako pierwsza ma kontakt z przedsiębiorcą, który zamierza importować lub eksportować towary. Informuje ona przedsiębiorcę o niezbędnych dokumentach, wymogach oraz obowiązujących przepisach celnych. Następnie na podstawie dokumentów otrzymanych od przedsiębiorcy, przygotowywane jest zgłoszenie celne, które jest przekazywane w celu weryfikacji oraz zatwierdzenia do urzędu celnego. Pracownicy agencji celnej to agenci celni – osoby posiadające państwową licencję uprawniającą do wykonywania tego zawodu, a w szczególności do sporządzania dokumentów celnych oraz reprezentowania przedsiębiorcy przed urzędem celnym.

Region trójmiejski jest miejscem, w którym funkcjonuje kilkadziesiąt agencji celnych. Liczba ta wynika z konieczności dokonywania odpraw celnych towarów transportowanych drogą morską w Gdańsku i Gdyni. Biorąc pod uwagę plany rozwojowe obu portów należy się liczyć, że popyt na usługi realizowane przez agencje celne będzie w najbliższej przyszłości ciągle rósł.

Trójmiejskie agencje celne

Agencje celne prowadzące działalność na rynku trójmiejskim są zazwyczaj oddziałami firm mających swe siedziby w różnych regionach Polski. Tego typu rozwiązanie sprzyja kompleksowej obsłudze towarów w logistycznym łańcuchu dostaw na terenie naszego kraju. Agencje celne przykładowo mogą realizować następujące usługi:

- odprawy celne transportu towarów w procedurach przywozu, wywozu, składu celnego i tranzytu,
- odprawy celne i spedycyjne przesyłek pocztowych,
- obsługa systemu deklaracji INTRASTAT, który po wejściu Polski do Unii Europejskiej stał się obowiązkowy dla wszystkich firm, przekraczających w obrocie towarowym określone progi statystyczne,
- usługi magazynu czasowego składowania (magazynu celnego) umożliwiającego składowanie towarów przez okres 20 dni, a za zgodą urzędu celnego znacznie dłużej, bez konieczności uiszczenia cła i podatku VAT (usługa ta jest szczególnie przydatna w przypadkach długiego oczekiwania na odprawę celną np. w związku z koniecznością wyjaśnienia niezgodności, uzupełnienia lub poprawienia dokumentów towarzyszących przesyłce czy też przeprowadzenia 100% rewizji celnej),
- usługi składu celnego umożliwiające bezterminowe składowanie towaru bez konieczności uiszczenia cła i podatku VAT (należności te są pobierane dopiero w momencie wyprowadzania towaru ze składu celnego, a w przypadku reeksportu w ogóle nie są pobierane),
- usługi magazynu krajowego (dystrybucyjnego), w tym m.in.: składowanie i dystrybucja towarów, rozładunki, załadunki, przeładunki, przepakowywanie, kompletacje itp., spedycja krajowa, wynajmowanie powierzchni magazynowych wraz z obsługą magazynową.

Siedziby agencji celnych lokowane są zazwyczaj w pobliżu urzędów celnych tak, aby czas odjazdu do placówek służby celnej był jak najkrótszy. Potwierdza to lista wybranych agencji celnych w Gdynia (tabela 1).

¹ Dr Grzegorz Krasnodębski, Akademia Marynarki Wojennej

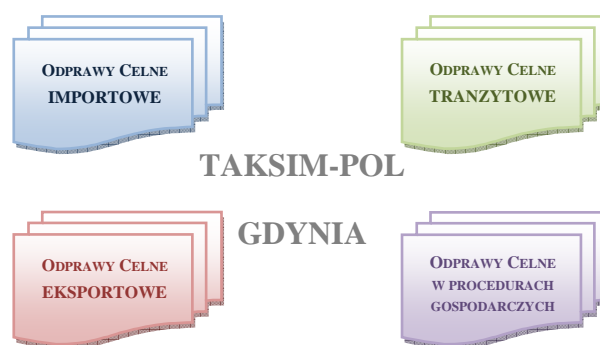
Tabela 1. Lista agencji celnych w Gdynia

Lp.	Nazwa firmy	Adres
1.	A.C. SAD	ul. Hutnicza 40 81-038 Gdynia
2.	BALTIC FOREST TERMINALS	ul. Hutnicza 1 81-212 Gdynia
3.	BLC-UNIVERSUM	ul. Janka Wiśniew- skiego 29 81-156 Gdynia
4.	C.HARTWIG GDY- NIA S.A.	ul. Derdowskiego 7 81-369 Gdynia
5.	Celsped Sp. z o.o.	ul. Indyjska 15 81-336 Gdynia
6.	Constans	ul. Kwiatkowskiego 60 p.221 81-127 Gdynia
7.	CSL Internationale Spedition Sp.z o.o	ul. Polska 21 81-334 Gdynia
8.	F & T Sp. z o.o.	ul. Kwiatkowskiego 60 81-127 Gdynia
9.	Langowski	ul. Perłowa 20e 80-187 Gdynia
10.	LIEBERT SPEDITION sp. z o.o.	ul. Pułaskiego 8 pok.421 81-368 Gdynia
11.	Merkuriusz	ul. Polska 1 81-339 Gdynia
12.	NAVITRANS	ul. Janka Wiśniew- skiego 31 81-189 Gdynia
13.	POLBROK Sp. z o.o.	ul. Starowiejska 9/3 81-356 Gdynia
14.	Sanara	ul. Al. Solidarności 1C p. 124 81-336 Gdynia
15.	Speed - Gdynia	ul. Hutnicza 40 81-061 Gdynia
16.	STOREMAR	ul. Polska 43/16-18 81-334 Gdynia
17.	TERRAMAR	ul. Rotterdamska 3 81-337 Gdynia
18.	TRAFFIC INTERNA- TIONALE SPEDI- TION	ul. Kwiatkowskiego 60 81-127 Gdynia
19.	Transimpex	ul. Władysława IV 59 81-384 Gdynia
20.	UNIVERSUM	ul. Wiśniewskiego 29 81-156 Gdynia
21.	UNIVERSUM Sp. z o.o.	ul. J. Wiśniewskiego 29 81-156 Gdynia
22.	WOC	ul. Energetyków 5 81-184 Gdynia

Źródło: www.celsped.pl

Dobrym przykładem agencji celnej prowadzącej działalność w Gdyni może Taksim-Pol. Firma ta istnieje na rynku od 1993 roku². W chwili obecnej działa 6 oddziałów tej firmy, zatrudniających ok. 100 osób. Agencja Taksim-Pol dysponuje nowoczesną powierzchnią magazynową w Markach i w Warszawie, gdzie jest w stanie zagwarantować wysoki standard obsługi klienta, kompleksowe zabezpieczenie, system alarmowy, monitoring, dozór fizyczny, zabezpieczenia przeciwpożarowe oraz własny transport krajowy³. Oddział gdyński Taksim-Polu działa od 3 lat, zatrudnia obecnie 6 osób. Agencja Taksim-Pol w Gdyni oferuje kompleksową obsługę spedycyjną ładunków kontenerowych oraz drobnicowych wraz z ich odwozami. Zakres usług celnych realizowanych przez tę agencję celną to (rys. 1):

- odprawy celne importowe,
- tranzytowe,
- eksportowe,
- oraz w procedurach gospodarczych.



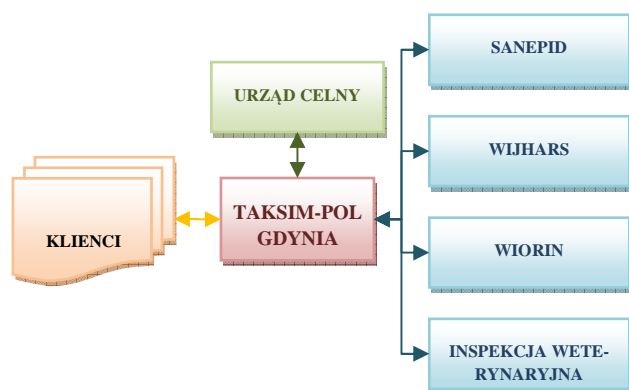
Rys. 1. Usługi celne realizowane przez Agencję Celną Taksim-Pol w Gdyni

Dodatkowo prowadzone jest doradztwo w sprawach celnych i spedycyjnych, przeprowadzanie obligatoryjnych badań koniecznych ze względu na inspekcje (rys. 2):

- SANEPID (Państwowa Inspekcja Sanitarna),
- WIORIN (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa),
- WIJHARS (Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno Spożywczych)
- oraz Inspekcję Weterynaryjną.

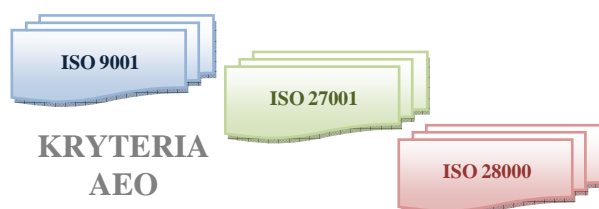
² E. Krasnodębska, Zarządzanie projektem magazynu czasowego składowania towarów w firmie TAKSIM-POL sp. z o. o., WSAiB, 2010.

³ www.taksim-pol.com.pl.



Rys. 2. Współpraca Agencji Celnej Taksim-Pol w Gdyni z instytucjami inspekcyjnymi

Taksim-Pol jak każda agencja celna, oferuje klientom szeroki i zgodny ze standardami unijnymi zakres usług. W dniu 28 czerwca 2010 r. Agencja Taksim-Pol otrzymała status Upoważnionego Przedsiębiorcy AEO (*Authorised Economic Operator*) w zakresie obsługi celnej podmiotów gospodarczych. Prawo UE określa mianem AEO każdego uczestnika łańcucha dostaw towarów poza wspólnotowych, który spełnił określone warunki (rys. 3). Warunki obejmują szereg kryteriów, które przed przyznaniem tytułu AEO są skrupulatnie weryfikowane przez służby celne.



Rys. 3. Kryteria oceny AEO

Kryteria oceny odnoszą się pośrednio do wybranych wymagań międzynarodowych standardów w zakresie Systemu Zarządzania Jakością (ISO 9001), Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji (ISO 27001), System Zarządzania Bezpieczeństwem Łańcucha Dostaw (ISO 28000). Po spełnieniu tych kryteriów służby celne UE mają pewność, iż przedsiębiorca AEO jest wiarygodnym partnerem i potrafi dbać o bezpieczeństwo łańcucha dostaw⁴.

Szczegółowa specyfikacja procesów zachodzących w agencji celnej jest następująca:

- obsługa klienta,
- stały kontakt z klientem,
- marketing/przygotowywanie ofert,
- odprawa celna,
- gromadzenie dokumentów niezbędnych do odprawy celnej,
- współpraca z Urzędem Celnym,
- przeprowadzanie dodatkowych kontroli związanych z odprawą,
- przeprowadzanie rewizji celnych,
- wysyłanie oryginału dokumentu SAD po odprawie celnej,
- archiwizowanie dokumentów,
- nadzór nad dokumentami,
- nadzór nad sprzętem biurowym,
- zamówienia artykułów biurowych,
- czuwanie nad sprawnym funkcjonowaniem biura,
- szkolenia pracowników, motywowanie.

Z wymienionych procesów, procesami głównymi, a jednocześnie głównymi zadaniami agencji celnej są: profesjonalna obsługa klienta oraz profesjonalnie dokonana odprawa celna we wskazanej przez klienta procedurze celnej.

Z formalnego punktu widzenia każda agencja celna zobowiązana jest do prowadzenia ewidencji wykonywanych czynności, przewidzianych w przepisach prawa celnego⁵. Ewidencja prowadzona przez agencję celną powinna zawierać w szczególności:

- datę przyjęcia sprawy przez agencję celną,
- oznaczenie osoby reprezentowanej przez agencję celną,
- pozycję z rejestru upoważnień,
- numer zgłoszenia celnego,
- datę i sposób załatwienia sprawy.

Ewidencja prowadzona w formie książkowej powinna być przygotowana przez przeszycie ponumerowanych kart ewidencji oraz ostemplowanie każdej strony pieczęcią urzędu celnego.

Ewidencja może być prowadzona z zastosowaniem technik elektronicznego przetwarzania danych, pod warunkiem:

⁴ www.mofnet.gov.pl.

⁵ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 1997 r. w sprawie agencji celnych i agentów celnych. (Dz. U. z dnia 19 grudnia 1997 r.)

- posiadania szczegółowej pisemnej instrukcji obsługi programu komputerowego, wykorzystywanego do prowadzenia ewidencji,
- ujmowania w ewidencji wyłącznie zapisów sprawdzonych,
- niedostępności zbioru dla modyfikacji poza wprowadzeniem - w razie potrzeby - dowodów korekt,
- automatycznej kontroli ciągłości zapisów,
- ochrony danych polegającej na stosowaniu odpornych na zagrożenia nośników danych, na doborze stosowanych środków ochrony zewnętrznej, na systematycznym tworzeniu rezerwowych kopii zbiorów danych zapisanych na nośnikach magnetycznych oraz na zapewnieniu ochrony przed nieupoważnionym dostępem do programów komputerowych,
- stosowania programu komputerowego zapewniającego wgląd w treść dokonywanych zapisów oraz możliwości wydrukowania wszystkich danych w porządku chronologicznym.

Ewidencje prowadzone są w każdym miejscu, w którym agencja celna prowadzi działalność.

Wnioski

Rozpatrując problematykę funkcjonowania i umiejscowienia agencji celnych w logistycznym łańcuchu dostaw należy stwierdzić, iż znaczenie tego ogniwa jest bardzo duże. Od jego efektywnego działania zależy płynny przepływ towarów przez granice oraz wysokość kosztów ponoszonych przez importerów oraz eksporterów. Wymaga się, aby profesjonalne kompetencje agentów celnych, będących podstawowymi pracownikami agencji celnych, były jak najwyższe, gdyż to oni są odpowiedzialni za przygotowanie niezbędnej dokumentacji do odprawy celnej oraz reprezentują przedsiębiorców w urzędach celnych.

Streszczenie

Agencje celne pełnią funkcję pośrednika pomiędzy przedsiębiorcą biorącym udział w obrocie towarowym a urzędem celnym. Do podstawowych zadań realizowanych przez nie należy dokonywanie odpraw celnych natomiast mogą również zajmować się organizacją transportu drogowego towaru do miejsca przeznaczenia lub też czasowym przechowywaniem towaru należącego do przedsiębiorcy.

Celem artykułu jest charakterystyka rynku agencji celnych w Trójmieście oraz omówienie ich roli w logistycznym łańcuchu dostaw.

Abstract

Customs agencies are the intermediary between the entrepreneur and the customs office. For basic tasks performed by customs agencies belongs customs clearance and also organization of road transport of goods to the destination or temporary storage of goods belonging to the entrepreneur. This article aims to characteristics of the market of customs agencies in the Tri-City and to discuss their role in the logistics supply chain.

Literatura

1. Krasnodębska E., Zarządzanie projektem magazynu czasowego składowania towarów w firmie TAKSIM-POL SP. Z O. O., WSAiB, 2010.
2. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 1997 r. w sprawie agencji celnych i agentów celnych. (Dz. U. z dnia 19 grudnia 1997 r.)
3. www.celsped.pl
4. www.mofnet.gov.pl